

OBSAH

PREDHOVOR	8
Prvá kapitola	
POJEM A PREDMET ŠTÁTOVEDY	10
Druhá kapitola	
ŠTÁT	13
1. Pojem	14
2. Vznik a vývoj štátu	18
3. Teórie vzniku štátu	19
4. Znaký štátu	22
4.1 Štátne územie	22
4.2 Obyvateľstvo	24
4.3 Štátna moc	28
4.4 Suverenita	30
A) Vymedzenie suverenity štátu	30
B) Obmedzenia a deliteľnosť suverenity	32
C) Strata suverenity a zánik štátu	34
5. Funkcie štátu	35
5.1 Formálne funkcie štátu	36
5.2 Materiálne funkcie štátu	37
6. Štátne orgány, ich charakteristika a členenie	41
Tretia kapitola	
HORIZONTÁLNA A VERTIKÁLNA ŠTRUKTÚRA ŠTÁTU (FORMA ŠTÁTU)	44
1. Úvodné poznámky k pojmu	47
2. Horizontálna štruktúra štátu – forma vlády	47
2.1 K pojmu forma vlády	47
2.2 Monarchistická forma vlády	49

2.3	Republikánska forma vlády	52
	A) Prezidentský model formy vlády	53
	B) Parlamentný model formy vlády (parlamentarizmus)	54
	C) Zmiešané formy vlády/modifikované formy vlády	58
3.	Vertikálna štruktúra štátu – štátne zriadenie	62
3.1	Vertikálna štruktúra štátu – vymedzenie pojmu	62
3.2	Unitárny štát a jeho charakteristické znaky	65
	A) Regionálna autonómia	71
3.3	Zložený štát (federatívny štát) a jeho charakteristické znaky	75
	A) Federácia a delba pôsobnosti	78
	B) Typy federácií	85
3.4	Zväz štátov (konfederácia)	88
3.5	Hybridné formy a zoskupenia štátov	90
4.	Štátny režim	92

Štvrtá kapitola

KONŠTITUCIONALIZMUS	94
----------------------------------	-----------

1.	Všeobecne o ústave	96
2.	Pojem a druhy ústavy	101
3.	Funkcie ústavy	104
4.	Jazyk a štýl ústavy	106
5.	Ústavodarná moc	108
6.	Zmena ústavy	112
7.	Materiálne jadro ústavy	115
8.	Ústava a právny štát	121
9.	Aplikácia a interpretácia ústavy	123

Piata kapitola

DEMOKRACIA	130
-------------------------	------------

1.	K pojmu	131
2.	Priama demokracia	138
2.1	Vznik a charakteristické znaky	138
2.2	Formy priamej demokracie	139

3. Zastupiteľská demokracia	141
3.1 Vznik	141
3.2 Techniky volebnej reprezentácie.....	146
A) Väčšinový volebný systém	148
B) Volebný systém pomerného zastúpenia (proporcionálny volebný systém)	150
C) Zmiešané volebné systémy	155
D) Poloproporčné (semiproporčné) volebné systémy	156
4. Politické strany a demokracia	157

Šiesta kapitola

JEDNOTLIVEC, SPOLOČNOSŤ, ŠTÁT	159
--	-----

1. Základné práva a slobody (ľudské a občianske práva) – varianty pojmového vymedzenia	162
2. Ideové a ideologické zdroje základných práv a slobôd	164
3. Interpretácia základných práv a slobôd	169
4. Inštitucionálny vývoj	171
4.1 Veľká Británia	171
4.2 Spojené štáty americké	172
4.3 Francúzsko	174
4.4 Nemecko	174
4.5 Totalitné režimy – vybrané modely	176
5. Klasifikácia (kategorizácia) základných práv a slobôd	178
6. Subjekty základných práv a slobôd	181
7. Obmedzenia základných práv a slobôd	182
8. Garancie základných práv a slobôd	188
8.1 Vnútroštátne garancie	189
8.2 Medzinárodnoprávne garancie	190
9. Povinnosti	194

Siedma kapitola

VÝKONNÁ MOC	196
--------------------------	-----

1. Historické východiská	197
1.1 Výkonná moc v monarchii	198
1.2 Vývoj smerom k parlamentnej republike	200

2. Výkonná moc v parlamentnej forme vlády	202
3. Výkonná moc v prezidentskej forme vlády	206
4. Výkonná moc v modifikovaných formách vlády	207

Ôsma kapitola

SÚDNA MOC	210
1. Pojem a výkon spravodlivosti	212
2. Súdnictvo	216
2.1 Vzťah súdnictva k iným zložkám moci	218
2.2 Nezávislosť a nestrannosť súdnej moci	219
2.3 Procesné princípy	226
2.4 Zodpovednosť sudcov	228
2.5 Precedenčnosť rozhodovania súdnej moci	230
3. Ústavné súdnictvo	235
3.1 Úlohy ústavného súdnictva	235
3.2 Funkcie ústavného súdnictva	238
3.3 Koncepce ústavného súdnictva v Európe	239
3.4 Difúzny a koncentrovaný model ústavného súdnictva	243
3.5 Druhy kontroly ústavnosti	244
3.6 Politika a ústavné súdnictvo	246

Deviata kapitola

SAMOSPRÁVA	249
1. Samospráva: vymedzenie pojmu	251
2. Teórie samosprávy	254
3. Princípy systému organizácie samosprávy v štáte	256
4. Systémy miestnej správy	260
5. Formy samosprávy	262
6. Klasifikácia samosprávy	263
A) Územná (miestna) samospráva	264
B) Záujmová samospráva	273

Desiata kapitola

ORGÁNY A INŠTITÚCIE OCHRANY PRÁVA	276
1. Orgány a inštitúcie ochrany práva a ich klasifikácia	278
2. Verejný ochranca práv (ombudsman)	281
A) Ombudsman – klasifikácie	284
B) Funkcie ombudsmana	291
C) Inštitúcia Európskeho ombudsmana	292
3. Prokuratúra	294
A) Modely prokuratúry	294
4. Nezávislé kontrolné inštitúcie	298
A) Modely účtovných dvorov	298
B) Európsky dvor audítorov	300
5. Notári	300
6. Advokáti	304
7. Rozhodcovia	307
8. Exekútori	309

Jedenásta kapitola

ÚSTAVNOPRÁVNÁ POVAHA EURÓPSKEJ ÚNIE	311
1. Suverenita štátu a EÚ	315
1.1 Realizácia výkonu moci v EÚ	319
2. Princíp delegácie právomocí, rešpektovanie národnej identity a princíp lojálnosti	322
3. Územie	327
4. Prednosť a priamy účinok práva EÚ	328
4.1 Riešenie konfliktu medzi ústavným právom a právom EÚ	338
5. Európsky ľud	342
5.1 Občianstvo Únie	342
5.2 Európsky parlament	346
6. Inštitucionálna rovnováha ako ekvivalent horizontálnej delby moci	351
7. Záver	354
O AUTOROCH	357